

הצעה לסדר יום - זיהום מי השתייה ושיעורי החנקת

לכבוד
שימי אליאל, ראש המועצה
שמיל בצלאל, מנכל המועצה

שלום רב,

לקראת ישיבת המועצה הקרובה הקבועה ליום 6 במאי 2018 אודה להעלאת הנושא שבנדון לדיון כהצעה לסדר היום.

רקע
ביום 10 בספטמבר 2017 זומנה ישיבה 510ב שלא מן המניין לבקשת חברי המועצה אביבה מנצור, ד"ר שוקי אלוני, אלי פיינברג ויובל ארד במספר נושאים בין היתר בסעיף 2 לבקשת הזימון הובע חשש מזיהום מי השתייה המסופקים ליישוב. החשש הובע באופן מפורט בשאילתא שהגיש ימים ספורים קודם לכן חבר המועצה אלי פיינברג לקראת ישיבת המועצה 509 שנערכה ב- 3 בספטמבר ואשר הדיון בה נמנע ולא התקיים.

מההצעה לסדר שהוגשה אז התברר כי בידי המועצה שלוש בדיקות לאיכות המים ביישוב, אשר נעשו בלחץ קבוצת "המאבק על הבית", קבוצת תושבים שהתארגנה במחאה לאזלת היד של המועצה במניעת העבודות ממזרח לגדר היישוב. בבדיקות אלה עלה חשש לנוכחות מתכות כבדות וחומרים אחרים מעבר לדרישות התקן, במים בבאר אייל המסופקים לצור יגאל ולחלק מהשכונות בכוכב יאיר. ראש המועצה התנער בישיבה זו מן הנתונים שנחשפו אולם לאור התקשות חברים במועצה אושרה הדרישה לחשיפת התוצאות שבידי המועצה פה אחד.

בחודשים שעברו מאז פעל תושב היישוב מיקי קופפרשמיט באופן עצמאי לחקר הנושא ולבדיקת עומק של הנתונים. במסגרת זו נפגש מר קופפרשמיט עם מנהלים בתאגיד המים, עם גורמים רלבנטיים ברשות המים, במשרד הבריאות ובאחרונה גם עם נציגי מבקר המדינה. הממצאים מבדיקותיו פורסמו בשבועות האחרונים ברשתות החברתיות ביישוב והתקבלו בהפתעה, בדאגה רבה ובהערכה של תושבים רבים. פעילות של מר קופפרשמיט, בעניין זה ובנושאי רגולציה אחרים הנוגעים לציבור התושבים, ראויה לכל שבח.

לאחרונה נחשפנו כתוצאה מבדיקותיו לנתונים, אודות שיעור החנקת במי השתייה ביישוב, הקרוב ביותר לסף המקסימלי המותר בחוק.

הרשו לי בעניין זה להקדים מעט רקע מקצועי.
חנקת, או ניטראט (NO3) בשמו המקצועי, הוא אחד החומרים המסיסים ביותר במים, ונמנה על מזהמי מי התהום השכיחים ביותר. המקורות הנפוצים ביותר לזיהום סביבתי בניטראט הם דשנים חקלאיים, פסולת תעשייתית ועירונית, מצבורי אשפה, אתרי גידול בעלי חיים ואו חדירת מי שופכין למערכת המים. **ריכוז גבוה של ניטראט עלול לשבש את רמות החמצן בדם, בעיקר אצל תינוקות, ולגרום לבעיות בריאות שונות.** מסיבה זו קיימות הגבלות בתקינה על ריכוזו המירבי. בארות מים המזוהמות בניטראט נאטמות בדרך כלל או מטופלות באחת הטכנולוגיות הקיימות להרחקת ניטראט ממי שתייה.

הנתונים לגבי באר אייל פשוטים וברורים:
א. מקור החנקת במים המוזרמים לצנרת היישובית, הינו מי התהום שמפיקה באר ב' שבקיבוץ אייל.

ב. ממוצע ריכוז החנקן ב 3 שנים אחרונות 66מ"ג/ל", כאשר ב 2016 נמדד ערך של 68.5 קרי כ 97% מהתקן, לכל הדעות ערך גבולי ביותר.
ג. הריכוז גבוה מהסף המומלץ בישראל שהינו 50מ"ג/ל", אך נמוך מהסף המקסימלי המותר שהוא 70מ"ג/ל", לפיכך משרד הבריאות מנוע מלהורות לתאגיד המים לרכוש מים ממקור אחר.
ד. באירופה ובארה"ב מים כאלו (כמו אצלנו) פסולים לשתיה.
ה. ביי"ס נוף צורים, גני הילדים שבתחומו ממוקמים 80מ' בלבד מנקודת הכניסה הראשית של מי אייל למערכת היישובית, ולמותר לציין שגן נעמ"ת, גן פעוטות בגילאים 1-5 שנים מושפע ממים אלו, זאת בנוסף לכלל תושבי היישוב ובפרט לדירים בחלקו הדרומי של היישוב.

צריכת המים ביישוב מבוססת על שילוב מים מותפלים המסופקים על ידי מקורות ומי תהום המסופקים מבאר אייל. שיקולים כלכליים של תאגיד המים והתחייבויות ארוכות טווח מביאים נכון להיום לחלוקת האספקה בשיעור של כ- 70% ממקורות וכ- 30% מבאר אייל בממוצע שנתי. בתקופות של שיא בביקוש נחלקת האספקה עד לכ- 50:50 בחודשים מסויימים. בחודשים אלה מסופקים מים רוויי מזהמים לכל חלקי היישוב. על רקע ערכי המזהמים הגבוהים בבאר אייל נדרשת המועצה לגבש מדיניות חדשה ודרישות מחמירות לרבות פיקוח והגברת האכיפה, אל מול התנהלות התאגיד.

בנוסף התברר מהבדיקות כי תאגיד המים מפר, לכאורה, את הוראות החוק ומבצע בדיקות בקטריאליות לניטור זיהומים במי השתיה אחת לחודש ולא אחת לשבועיים כמתחייב. עוד עולה כי בשנה החולפת היו במספר מקרים דגימות שהראו נוכחות קוליפורמים במים ומידע זה לא פורסם לציבור. גם הבדיקות להמצאות חנקת מתבצעות אחת לשנה במקום אחת לרבעון.

לעניין זה ראוי לשאול – היכן היתה המועצה והאם ידעה על הממצאים החריגים בבדיקות? מדוע שתקה? מדוע נציגה בדירקטוריון החרישו? מדוע לא עודכן הציבור על המצאות קוליפורמים במים? ומי במועצה הוא הנושא באחריות למחדל הקוליפורמים? מדוע לא דורשת המועצה לקבל באופן תדיר את ממצאי הבדיקות לאיכות המים בתדירות הקבועה בחוק?

האם טובת הציבור הופקרה?

זאת ועוד, כידוע היישוב אינו מיוצג בפועל בדירקטוריון תאגיד המים מאז כניסת המועצה הנוכחית לתפקידה. כזכור, מינוי הנציגים שנבחרו ב- 2014 במועצה מעולם לא נכנס לתוקף. בשלהי 2016 אישרה המועצה את מינויים של ד"ר שוקי אלוני כנציג המועצה בדירקטוריון ואת מינויו של חגי שפר, תושב היישוב כנציג ציבור מטעמה ואולם גם מינויו של ד"ר אלוני מעולם לא נכנס לתוקף מבלי שנמסר עדכון מניח את הדעת למועצה.

מינויו של מר שפר אושר בדירקטוריון החברה במרץ 2017 ואולם מבדיקות שהתקיימו לאחרונה עולה כי מאז ועד היום לא התכנס דירקטוריון החברה כלל. לא למותר לציין כי הדבר עומד, ככל הנראה, בניגוד לחוק ובניגוד לתקנון התאגיד שבו נדרשות 6 פגישות דירקטוריון, לפחות, בשנה. גם בעניין זה שתיקתה של המועצה אל מול הכשלים במימשל האגדי של תאגיד המים תמוהה.

הצעת החלטה:

1. המועצה תפעל משפטית לאכוף על התאגיד את מינוי נציגיה לדירקטוריון החברה לאור הכשל המתמשך בנושא
2. מנכ"ל המועצה יציג בפני המועצה בישיבתה הבאה מן המניין מצגת מפורטת ועדכנית של איכות המים כפי שנדגמה בשנים האחרונות, מדיניות הבדיקות

- והשינויים, והדרכים שבהן מתכוונת המועצה לאכוף את סמכותה כדי להגן על בריאות הציבור.
3. המועצה תפעל בתאגיד לשנות את היחסים באספקת המים כך שהצריכה ממקורות תגדל ל- 90%.
4. עד להחלטה אחרת, מנכ"ל המועצה ידווח אחת לחודש למליאת המועצה על התקדמות הטיפול בנושאים אלו ויביא בפני חברי המועצה באופן שוטף בדיונים את הנתונים העדכניים לאיכות המים ביישוב ולהתפלגות כמויות המים שנרכשו ממקורות ומבאר אייל בחודש הקודם לדיווח.

בברכה
יובל ארד (עו"ד)
חבר המועצה